

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 „
3 luni	8 „
Străinătate : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni	

A P A R E

De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDAȚIA & ADMINISTRAȚIA

București, CALEA RAHOVEI — 5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON No. 16/98

S U M A R

Contractul de cont curent, de d-l V. Dimitriu.

JURISPRUDENȚĂ :

Curtea de casație, s. II: V. Șarubariu ș a., recurs comercial ;

Idem, s. III: Ministerul de finanțe cu Șelșan Meran ;

Idem, Al. Vericeanu cu fiscal ;

Trib. com. din Havre, Trib. com. din St. Étienne ; (falimente) cu Observații.

Informații.

CONTRACTUL DE CONT CURENT

(Urmarea 26-a) (*).

Cu privire la a doua premiză pusă de Caluci, de a se lua în considerațiune *adevăratul sens al dispozițiilor cambiare*, credem iazăși că argumentațiunea sa se abate de la adevăratele norme, ce călăuzesc sistemul actual al cambiei. În adevăr; astăzi e aproape unanim admis, că legiuitorul cambiar a părăsit vechiul caracter al cambiei, și anume acela de a servi în principal de instrument spre a executa cu cea mai mare ușurință contractul de schimb; el i-a imprimat un nou caracter, adică pe acela de a servi în principal ca instrument de credit. Din această preschimbare a caracterului cambiei a rezultat necesitatea eliminării unora din mențiunile esențiale ale acestui titlu formal; și anume: a mențiunei «remiterii din loc în loc» și a «clauzei valorii primite», a cărora lipsă nu mai auz meritul de a provoca nulitatea unui titlu ca titlu cambiar. Prin eliminarea acestor mențiuni, și în special prin eliminarea «clauzei valorii primite» a rezultat, că titlul cambiar se degagiază de orice raport contractual anterior; obligațiunea din cambie se naște prin titlu chiar; cauza ei este în ea însăși. Din acest punct de vedere, când se emite de cine-va o cambie, se poate ca datoria subscitorului ei să-și aibă originea sa îndepărtată

în vre-un raport contractual anterior, dar adevărată «causa debendi» a datoriei constatată prin cambie, nu poate fi căutată în acel raport, care rămâne cu totul străin de cambie, ci în cambie chiar. Obligațiunea cambiară e de sine stătătoare, inerentă titlului cambiar și independentă de orice alt raport juridic. Când prin urmare un debitor pentru o datorie a sa emite o cambie, prin aceasta el înțelege, că crează o altă obligație, care să fie degagiată de vechiul raport și a căreia «causa debendi» să se afle în titlul ce o constatată. Dar nimeni nu poate fi presupus fără o manifestare specială a voinței sale, că pentru una și aceeași datorie crează două deosebite obligațiuni față de aceeași persoană; deci creațiunea celei din urmă nu se poate concepe, cât timp cea dintâi există; voința manifestată de părți de a crea pe cea de a doua cuprinde în sine manifestarea voinței de a stinge pe cea dintâi, dacă n'a intervenit nici o rezervă din partea celor interesați. Așa fiind, când un corentist creditor primește de la corentistul său o cambie în ordinul său; sau i da ordin să accepteze o cambie trasă în ordinul unui al treilea pentru valoarea soldului datorit, el înțelege, că debitorul în locul vechii datorii să aibă a răspunde de noua obligațiune, și numai de această nouă obligațiune. Evident, nimic nu va împedica pe corentistul creditor de a-și face toate rezervele sale pentru obligațiunile accesorii, ce garantează prima datorie, pentru-ca acestea să continue de a asigura și plata obligațiunei cambiare; dar va trebui neapărat o manifestare specială a voinței părților pentru dobândirea acestui rezultat; căci întru cât debitorul nu mai e îndatorat de cât pentru noua obligațiune contractată, care își are cauza în ea însăși, vechia datorie trebuie considerată ca stinsă și cu dânsa toate obligațiunile accesorii.

Mai mult încă: legiuitorul nostru comercial se deosebete de legiuitorul italian cu privire la mențiunea «clauzei la ordin»; căci pe când în legislațiunea italiană, această clauză e numai de natura cambiei, în legea noastră comercială clauza la ordin e înălțată printre mențiunile esențiale

(*) Vezi *Curierul Judiciar* din 1903, No. 35, 36, 40, 42, 46 și 47; din 1904, No. 26, 30, 34, 43, 67, 68; din 1905, No. 20, 22, 25, 34, 37, 46, 47, 60, 61, 66, 69, 76 și din 1906, No. 12.

ale ei (art. 270 C. com.; nu e vorba că în art. 278 acelaș codice, legiuitorul nostru a uitat această modificare). Astfel potrivit art. 273 C. com. lipsa acestei clauze atrage nulitatea titlului ca titlu cambiar. Dar dacă pentru saldul datorit corentistului creditor să emite o cambie, valoarea ei încetează de a mai fi datorită acestuia în persoană; căci în acest caz, nu am mai avea a face cu un titlu cambiar, de oare-ce după legea în vigoare trebuie neapărat ca o cambie să fie la ordinul unei persoane oare-care, fie chiar a corentistului creditor; căci ea ca instrument de circulațiune e menită să treacă din mână în mână prin gir. Această clauză la ordin face prin urmare pe debitor să știe, că el nu datorește suma din obligațiunea cambiară unei persoane anumite, adică corentistului creditor; ci aceuia, care prin seria neîntreruptă a girurilor justifică posesiunea legitimă a titlului. Cu alte cuvinte prin emisiunea cambiei corentistul creditor însărcinează pe cel-l'alt corentist, debitorul său, să plătească suma ce i-o datorește aceuia, ce va justifica, că e posesorul legitim a titlului creat. Așa dar prin atare emisiune debitorul se obligă să facă plata nu în mânele creditorului său de mai înainte, ci posesorului legitim al titlului; adică se operează o substituire de creditor; și fiind-că după legea noastră atare substituire trebuie să aibă loc neapărat la or-ce emisiune de cambie, căci clauza la ordin e de esența ei, trebuie să recunoaștem, că datoria din saldul unui contract de cont curent, când pentru ea se eliberează sau să acceptă de debitor o cambie, se novează prin substituirea posesorului ei legitim în locul corentistului creditor.

Acestea ni se par adevăratele principii ale materiei cambiare; ele aplicate la specia, de care ne ocupăm, ne conduc fatalmente la repudiarea părerei lui Caluci. Ori cum ar fi însă temelia sistemului cambiar, totuși soluțiunea, care admite novațiunea are superioritate asupra soluțiunei contrare, căci ea nu provoacă nici monstruoziții sau imposibilități, nici absurdități juridice.

Prima observațiune. — Dacă rimesele operate în contractul de cont curent au fost constituite din titluri cambiare, am văzut, că ele alimentează contractul, dar numai sub rezerva încasării. Se naște însă întrebarea: cum se va calcula saldul, în caz când vor figura printre articolele de credit sau debit atari rimese condiționale? căci se poate ca primitorul să nu fi realizat valoarea lor, fie că nu vor fi ajuns încă la scadență, fie că de și exigibile, debitorul titlului nu-și va fi satisfăcut obligațiunea?

Întreaga doctrină e de acord în a recunoaște, că ele nu pot împedica închiderea contului; dar

să propun diverse sisteme pentru calcularea lor. Astfel, într'un sistem se zice: Dacă nu e vorba de lichidare definitivă, ci numai de una parțială; cu alte cuvinte, dacă nu e vorba de încetarea contractului de cont curent, ci numai de o închidere a contului curent, și saldul rezultat are a fi raportat în noul cont, aceste rimese vor fi calculate, ca și cum valoarea lor ar fi deja încasată; iar în cursul vieții viitoare a contractului, de nu se încasează valoarea lor, prin o operațiune ulterioară se stornează întreaga afacere, modificându-se rezultatul, prin tot ce a fost influențat de calcularea acelor rimese. Dacă însă e vorba de încetarea contractului de cont curent sau dacă saldul provenit din or-ce închidere a contului trebuie plătit efectiv, atunci diferența se calculează, neținându-se în seamă valoarea acestor rimese, rămânând ca în urmă în caz când se vor încasa, să se restituie celui în drept valoarea încasată. În alt sistem se propune o procedură unică pentru ambele ipoteze; și anume ca atari rimese să nu intre în calcul nici într'un caz; astfel că dacă saldul se va raporta într'un nou cont și aceste rimese condiționale să se opereze din nou, în starea în care au fost constituite; dacă în urmă se încasează se va adăogi la sald valoarea încasată; în fine dacă saldul devine exigibil, aceste rimese să nu poată da drept trimițătorului să reclame valoarea lor de cât după ce se vor fi încasat.

Tot acest mod de a calcula se va urma și cu stornurile provocate din cauza anulării unei operațiuni deja efectuate, cari ar fi avut o origină ilicită ori din cauza ori căreia anulării a obligațiunei, din care s'a constituit rimesa și care nu-și va fi confirmat validitatea în conformitate cu legea.

A doua observațiune. — În doctrina italiană e foarte mult discutată chestiunea de a se ști, dacă e valabilă ipoteca, și prin urmare și gagiul, ce s'ar constitui pentru garantarea saldului eventual în favoarea unuia sau chiar a fie căruia dintre corentiști.

Cu toate că contractul se întemeiază pe încrederea reciprocă dintre corentiști, totuși e posibil ca unul din ei sau chiar amândoi să nu voască, ca eventualul sald, ce ar rezulta la închiderea contului în favoarea unuia din ei, să fie asigurat numai prin garanția personală a corentistului debitor și prin gagiul general al creditorilor asupra întregii averi a debitorilor lor; ci din contră, îngrijindu-se de intervenirea unor împrejurări neașteptate, care să determine pe corentistul debitor să se abată de la corectitudinea sa de mai înainte; ori temându-se de oare care eventualități, cari să pună în imposibilitate pe a-

cel debitor de a-și executa obligațiunile la termen, corentistul creditor ia precauțiunea și cere ca saldul, ce ar rezulta în favoarea sa în baza contractului de cont curent, să fie garantat, fie prin o garanție reală, ca ipoteca sau gagiul, fie prin vre-o garanție personală dată de vre un terțiu, ca fidejusiunea.

Cu privire la aceste garanții s'aun născut foarte vii discuțiuni în doctrină; și anume pentru a se ști, dacă pot fi considerate valabile după principiile stricte ale legii, indiferent de au fost stipulate o dată cu formarea contractului de cont curent sau dacă vor fi intervenit numai după ce corentistii își facuseră reciproc o serie de rimese; căci, dacă validitatea lor e recunoscută, ele garantează rezultatul final al contractului de cont curent, adică saldul; dar saldul se dobîndește din lichidarea tuturor rimeselor efectuate până la închiderea contului, căci rimesele anterioare și cu cele ce se vor face în urmă, constituiesc, după cum am văzut, un tot indivizibil; astfel că garanția nu se poate mărgini la asigurarea saldului rezultat numai din rimesele efectuate în urma constituirei ei.

Indoeala asupra validității acestor garanții se explică, prin faptul că ele, ca obligațiuni accesorii, nu pot exista, de cât dacă există și obligațiunea principală, pe care o garantează; însă, în specie, acea obligațiune este saldul contractului de cont curent, care nu apare de cât la închiderea contului; așa dar obligațiunile de asigurare au trebuit să intervină înaintea nașterii obligațiunei principale, de oare ce nu poate fi nici o discuțiune pentru ipoteza când s'ar garanta un sald lichidat deja, acesta constituirind o datorie propriu zisă. Mai mult încă; în timpul activității contractului de cont curent, un corentist nici nu se poate pretinde creditorul celui-l'alt corentist din operațiunile contului, după cum am văzut; deci neavînd un drept de creanță, obligațiunile accesorii, cari ar garanta un atare drept neexistent, n'ar avea rațiunea de a fi. Acestea sunt și motivele pentru care Supino e de părere, că nu sunt valabile ipotecile, gagiurile, fidejusiunile, când sunt constituite pentru garantarea unui sald rezultat dintr'un contract de cont curent înainte de lichidarea acestui sald; dar tot acest autor pentru care contractul de cont curent poate fi sau reciproc sau simplu (op. cit., No. 69) adăogă: «Numai în acest raport contractual (contul curent simplu) se poate ști de mai înainte în favoarea cui și contra cui se va încheea contul, astfel că numai la el se poate zice în mod general, că e posibilă determinarea creditorului, în favoarea căruia trebuie să fie constituită ipoteca».

Noi însă am combătut părerea celor ce susțin,

că contractul de cont curent poate împrumuta acel îndoit aspect: simplu și reciproc; căci, după cum am arătat, aceasta ne-ar duce cu ușurință la negarea existenței contractului chiar (pag. 40), suntem datorii a respinge concluziunile de mai sus a lui Supino, cel puțin pentru moment cu privire la distincțiunea, ce se face între preținsele două forme ale contractului de cont curent. Este adevărat, că la noi există o lege, și încă de mare însemnătate, care recunoaște, că contractul de cont curent poate fi sau simplu sau reciproc; aceasta e legea Bancei Naționale a României; dar pentru acea lege se poate invoca o serie de circumstanțe atenuante; iar pentru ca ea să nu aibă vre o influență asupra cestiunii, n'avem de cât să reamintim că a fost promulgată cu un sfert de secol în urmă, adică la o epocă pe când în țară mai nu se făcea deosebire între un cont curent, operă a contabilității și un contract de cont curent, instituție binefăcătoare pentru dezvoltarea creditului; și cu atât mai puțin se putea distinge pe atunci un contract de cont curent de un contract de deschidere de credit în cont curent; așa în cât să nu ne surprindă vâlul, care a întunecat vederile clare ale autorilor acestei instituțiuni financiare, arzătorii de dorința unui avînt puternic pentru prosperarea creditului țării; cu atât mai mult cu cât, după cum vom vedea imediat, chiar legea noastră comercială, promulgată cu vre-o 7 ani mai târziu s'a făcut și ea părtașă la confuziunii tot atât de regretabile.

În doctrina italiană, contra soluțiunei propuse de către Supino, susțin Vivante (op. cit. No. 1220), Caluci (op. cit. No. 15) Cesare Pagani (op. cit. 38), că obligațiunile accesorii pentru garantarea unui sald din orice contract de cont curent trebuie validate. Adoptăm această ultimă părere, pe care o credem singură întemeiată, căci nu trebuie a se confunda o obligațiune, care nu există, cu una ce va avea o existență în viitor «in futurum»; precum de asemenea nu trebuie a se confunda chiar între obligațiunile «in futurum», pe acelea în care însăși legătura juridică «vinculum juris» se va forma în viitor, cu acelea în care această legătură juridică este definitivă între părți, de și eficacitatea raportului de drept creat sau trebuie să aibă loc după un timp oare-care sau din cauza vre unei eventualități poate chiar să fie cu totul anihilată.

Iată temeiurile juridice, pe care le așterne Pagani în locul citat pentru a justifica soluțiunea ce a adoptat: «Este adevărat că obligațiunea principală este încheiată pentru viitor, dar nu pentru aceasta va fi viitoare și formarea legăturii juridice, încheerea acelu «vinculum juris», cu toate

că un eveniment viitor și necert pune în suspensie în elementele sale esențiale, executarea acelei legături juridice deja existentă după natura sa. Ne aflăm prin urmare în fața unei obligațiuni *condiționale*, ce se deosebește cu mult de o obligațiune «in futurum», deci neexistentă pentru moment. Stipulez constituirea unui gaj sau a unei ipotecă pentru garantarea creditului, ce va rezulta din contractul de cont curent, *dacă* eu voi face atare rimese și de o astfel de importanță, în cât la lichidarea finală va rezulta un sald în favoarea mea. Iată în ce consistă condițiunea în specie». Apoi Pagani se întreabă cu drept cuvânt, dacă nu cumva art. 1162 Cod. civil italian, corespunzător articolului nostru 1019 C. civ. nu ar fi o pedică la admiterea soluțiunei date; și înlătură dificultatea prin analizarea amănunțită a speciei condițiunei, ce propune; căci ea nu poate fi calificată de condițiune *potestativă*, care să anuleze convențiunea, ci de condițiune *mixtă*; de oare-ce, dice Pagani: «creanța finală a aceluși, ce stipulează în favoarea sa gajul sau ipoteca, nu atarnă numai de numărul și importanța rimeselor, ce el va face; ci și de numărul și importanța rimeselor, ce i se vor face lui de către cel-l'alt corentist». Și apoi tot acest autor pentru a întări și mai mult argumentațiunea sa mai adaogă în al doilea loc, că: «chiar dacă condițiunea, de care vorbim, ar fi potestativă, încă nu ar fi pentru aceasta ilicită, căci ea e potestativă pentru creditor și nu face să atarne obligațiunea de voința proprie a celui obligat», după cum pretinde textul legii civile. Pentru aceste considerațiuni Pagani conchide «că se pare deci cert, că stipulațiunea unui gaj sau a unei ipotecă pentru garantarea saldului eventual al contului (dintr'un contract de cont curent) nu lovește nici un principiu juridic și nici o dispoziție prohibitivă a legii noastre scrise». Luând apoi în examinare părerea lui Supino, Pagani adoptă argumentarea lui Caluci, care, după părerea sa, 'i răspunde cu totul triumfător la obiecțiunea, că numai în contractul de cont curent simplu se poate ști de mai înainte în favoarea cui și în contra cui se va închide contul, pentru ca față de acela să se poată atribui «a priori» calitatea de creditor și să i se poată, prin urmare, constitui o ipotecă sau un gaj. În adevăr Caluci (loc. cit.) pretinde, că nu vede nici o dificultate de a-și inchipui că corentiștii, cari ar fi încheiat un adevărat contract de cont curent, adică un cont curent reciproc după Supino, să-și stipuleze fie care constituirea unei garanții ipoteze, de și ar fi nesigur, dacă cel ce dă ipoteca va fi încărcat cu vre un sald debitor la închiderea contului. Dacă se invoacă atare incertitudine de Supino în contra soluției propuse la un cont curent reciproc,

atunci, observă Caluci, că chiar și în specia contului curent simplu întâlnim aceeași nesiguranță în momentul constituirei ipotezei; căci această garanție, trebuind să fie tot-d'a-una subordonată existenței unei creanțe; și o atare creanță neputându-se determina în mod real de cât la închiderea contului, cine poate afirma de mai înainte, că la această dată plățile făcute de constitutorul ipotezei vor fi covârșite de avansurile primite de el? și pentru ce nu s'ar putea inchipui, că daturile și luaturile vor fi fost egale la închiderea contului, în cât creditorul să nu mai datorească nimic? În ambele ipoteze deci, fie contul curent simplu sau reciproc, existând aceeași incertitudine cu privire la existența reală a creanței, deosebirea făcută de Supino nu poate fi acceptată. Așa dar și la contul curent simplu și la cel reciproc, după diviziunea contractului de cont curent adoptată de acest autor, trebuie să întâlnim aceeași soluțiune cu privire la valabilitatea gajului sau a ipotezei, ce ar garanta saldul. Neapărat că între ambele ipoteze există oare care deosebiri născute prin modul lor de a fi. dar acestea nu sunt de natură fundamentală, precum le crede Supino; astfel la un contract de cont curent (reciproc), în care ambi corentiști vor fi constituit câte o ipotecă sau gaj, incertitudinea despre existența creanței trebuie să se ia în vedere față de fiecare garanție, ce s'a constituit, deci ea este dublă; pe când la un contract de deschidere de credit în cont curent (cont curent simplu) incertitudinea se referă numai la suma plăților efectuate de creditat, ea prin urmare este unică. De aci se naște apoi consecința, că la acest din urmă contract nu pot apărea de cât două ipoteze cu privire la acea incertitudine; și anume: ipoteca va fi sau nu va fi valabilă; pe când la contractul de cont curent în specia menționată pot să apară trei ipoteze deosebite: 1°) Ambele ipotecă sunt nevalabile, căci nu s'a realizat condițiunea la care era subordonată eficacitatea lor, debitele fiind egale cu creditele respective; 2°) Ipoteca constituită de corentistul A e valabilă, pe când cea constituită de corentistul B a încetat *de drept* prin nerealizarea condițiunei; de oare ce la închiderea contului a rezultat un sald creditor în favoarea lui; și în fine 3°) Ipoteca lui B e valabilă, pe când cea constituită de A a încetat *ipso jure*, intru cât rimesele efectuate de acesta au covârșit prin valoarea lor pe acele primite de la B.

Aceasta fiind starea chestiunei în Italia, dacă o examinăm din punctul de vedere al legislațiunei noastre, ea devine mult mai grea și mai complicată, din cauza unui text introdus de legiuitorul nostru, care nu există în legiuirea ita-

liană, el fiind împrumutat din legislațiunea belgiană. Acest text, care a mai fost amintit în prima sa parte cu ocaziunea studiului efectelor contractului de cont curent, este ultimul aliniat al art. 372 C. com. Coprinderea lui este următoarea: «Numai diferența (saldo) lichidată la încheierea contului curent poate fi supusă execuțiunii sale opririi în mâna unui al treilea său asigurată prin ipotecă. Dacă s'a consimțit o ipotecă pentru credit deschis, posesorii efectelor create sau negociate în termenul acestei deschideri de credit nu se vor putea folosi de densusul de cât până la concurența saldului final al contului.

Lipsa publicității lucrărilor pregătitoare și a discuțiilor urmate în sinul comisiunii întocmite cu ocaziunea elaborării proiectului de lege comercială pe de o parte; lipsa or-cărei discuțiuni în camerele legislative relativă la votarea acestei dispozițiuni, pe de altă parte; și în fine, complecta lipsă a jurisprudenței referitoare la chestiunea ce ne preocupă sunt, cauzele care măresc simțitor dificultatea ce o vom întâmpina pentru a pătrunde misterioasa și neînțeleasa intențiune a legislatorului nostru; căci în fața textului citat, nu știm de ce trebuie să ne uimim mai mult: de confuziunea ce transpiră din cauza redacțiunii textului; de eroarea netăgăduită a expresiunilor întrebunțate, care-l fac absolut neînțeleș; sau de laconismul acestui text, care intrunind în termenii mai mult de cât concisi, prea multe chestiuni, a reușit să facă o prea justă aplicațiune a proverbului frances «qui trop embrasse, mal étireint».

La prima vedere s'ar părea, că întru cât legiuitorul vorbește textual prin art. 372 Codul com. că saldul poate fi asigurat cu ipotecă, chestiunea trebuie considerată ca definitiv tranșată și discuțiunea nu mai poate presenta nici un interes; cu toate acestea, după cum vom vedea, se poate față de acest aliniat al articolului citat, să se susțină trei deosebite păreri.

(Va urma)

V. Dimitriu
Profesor la Universitatea din Iași

JURISPRUDENȚĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența de la 28 Septembrie 1905

Președinția D-lui N. MANDREA, Președinte

V. Șurubariu ș. a., recurs criminal

Curtea cu jurați.—Minor dat în judecată.—Regulele de observat la stabilirea pedepsei.—Dacă urmează, pentru stabilirea pedepsei, a i se aplica mai întâi dispozițiunile relative la minoritate, și în urmă cele relative la circumstanțele atenuante.—(Art. 63 și 60 C. penal).

Compunerea comisiunii juraților.—Complectarea numărului de 25 jurați, cu unul din jurații suplimentari.—Dacă nearătarea în procesul-verbal a numelui aceluși

jurat cu care s'a complectat numărul de 25, e un motiv de nulitate.—(Art. 290 Pr. pen.).

1. *Circumstanțele atenuante, fiind introduse în scop de a remedia și îndulci rigoarea legii și a pedepsei ce ar avea a se pronunța pe temeiul legii, aplicarea, dacă trebuie să nu a se acorda circumstanțe atenuante, nu se poate face de cât după ce se va stabili și cunoaște pedepșa și cuantumul pedepsei ce este a se pronunța, ținându-se seamă de toate cauzele; de scuză legală, legitima apărare, minoritate și alte împrejurări cari ar putea influența asupra fixării pedepsei, și numai în urmă se va admite circumstanțele atenuante.*

Prin urmare, când e vorba de condamnarea unui minor, mai întâi se aplică art. 63 C. penal, și în urmă circumstanțele atenuante.

2. *Faptul că procesul-verbal al deciziunii nu arată numele unui jurat suplimentar ce s'a pus în urnă spre a complecta numărul de 25 jurați, din care se troge la sorți comisiunea de judecată, nu e un motiv de nulitate, de oare cel acel jurat fiind din lista ce compune comisiunea și care a fost comunicată acuzatului, el a putut uza de dreptul de recuzare.*

Deciziunea 1034/905.—Respins recursul făcut de V. Șurubariu ș. a., contra deciziunii Curții cu Jurați din jud. Neamț cu No. 8/905.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat P. Borș, în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l procuror St. Stătescu, în concluziuni;

Deliberând,

Asupra motivului I de casare:

I. «Greșit mod de aplicație a art. 60 și 63 Cod pen., și prin consecință și violarea lor.

«In ceea ce concerne pe minorii Const. Pavel Nic a Mariei și Th. Șurubariu părății au recunoscut în privința tuturor acuzărilor. atât acești trei minori sus indicați cât și pentru majorii: Gheorghe a Gafiței și Const. a Mariei circumstanțe atenuante Curtea a făcut cu drept cuvânt aplicația art. 60 din C. penal și aplicând coautorilor majori un an de închisoare corecțională, trebuia, în urmă de aceasta să facă, în ceea ce privește pe cei trei minori aplicația art. 63 din Cod penal, ceea ce ar fi avut ca consecință că în conformitate cu prescripțiile acestui text, densii nu puteau fi pedepsiți de cât până la o a 1/3 parte sau cel mult 1/2 parte pedepsei coautorilor, adică de 4 ori 6 luni, și nimic mai mult. În adevăr, dacă minorii ar fi fost majorii, ei erau să fie condamnați, ca și cei doi majorii, la un an; și formând apoi în calcul scuză minorității stabilită, pentru acești trei, prin verdictul juraților, evident că rezultatul ar fi fost diminuarea pedepsei. Aceasta este și opiniunea Președintelui Curței cu Jurați, emisă în decizie sub osebিতা socotință

«Onor Curte cu jurați prin decizia dată în aplicațiunea pedepsei, a procedat prin exces de putere, invers: întâiu a aplicat a acestor trei recurenți art. 63 și apoi art. 60 Cod penal.

«Solicitam casarea deciziunii».

Având în vedere deciziunea supusă recursului prin care recurenții V. T. Șurubariu, N. Petrea Marin, Costache I. Pavel, Costache I. al Mariei și Gh. al Gafiței fiind condamnați la câte un an închisoare corecțională pentru faptul prevăzut de art. 317 C. pen. făcându-se contra lor mai întâi aplicarea acestui articol, apoi a art. 63 C. penal pentru cei trei dintâi, constatați minori, și în urmă art. 60 același cod;

Considerând că chestiunea de a se ști este, dacă în caz când acuzatul este minor și i s'a acordat circumstanțe atenuante, trebuie să i se aplice mai întâi dispoziția legii relativă la minoritate sau aceia care prevede circumstanțe atenuante;

Considerând că circumstanțele atenuante s'au introdus în scop de a remedia și a îndulci rigoarea legii și a pedepsei ce ar avea a se pronunța pe temeiul legii;

Că aceasta fiind scopul, aprecierea dacă trebuie sau nu să se admită circumstanțe atenuante nu se poate face înainte de a se stabili și cunoaște pedeapsa și cuantumul pedepsei ce este a se pronunța; că numai după ce se va fi hotărît pedeapsa conform cod. penal, ținându-se seamă de toate cauzele: de scuză legală, de legitimă apărare, de minoritate și alte împrejurări cari ar putea influența asupra fixării pedepsei, numai după aceasta se va admite circumstanțele atenuante, căci numai astfel se atinge scopul pentru care circumstanțele atenuante au fost introduse în lege;

Că astfel fiind, în toate casurile, art. 63 C. penal trebuie aplicat mai întâi și numai în urmă art. 60 C. penal;

Că, în speță, Curtea procedând astfel, după cum se confirmă aceasta din deosebita opiniune ce cuprinde decizia supusă recursului, n'a violat citatele texte de lege și de aceea motivul de casare este nefondat;

Asupra motivului al II-lea de casare:

II. «In ceia ce concerne pe majorii Gh. al Gafiței și C. a Mariei și toți acuzații cinci, fără distincțiune:

«Violarea art. 290 Pr. pen.

«Iată ce citim în procesul-verbal de audiență:

«La apelul nominal au răspuns 24 de jurați ordinari, cari s'au pus în urnă. S'a complectat numărul de 25 cu un jurat suplimentar, care a fost presinte și care s'a pus iarăși în urnă (pag. 179). Atâta tot și nimic mai mult.

«Dacă scopul legii este eludat și dreptul de recuzatie mi-a fost anihilat, când cine-va zice apel nominal și la care ce-i apelat răspunde, este că persoana apelată trebuie să fi designată pe numele, și pronumele se, trecându-se în procesul-verbal. Procesul-verbal omite de a designa care a fost juratul suplimentar pus în urnă, neputând, prin acest mod de procedare, a uza de dreptul recuzatiei asupra unei persoane numite».

Având în vedere că din procesul-verbal de ședință se constată că la apelul nominal al juraților nescuzați și nedispensați au răspuns 24 jurați ordinari; că pentru complectarea numărului de 25 s'a pus în urnă un jurat suplimentar singurul care a fost prezent;

Considerând că de și procesul-verbal nu arată numele aceluși jurat suplimentar care a fost pus în urnă, spre complectarea numărului de 25 jurați, însă el căzând în comisia de judecată, când se arată numele juraților ce au format acea comisiune se arată și numele lui;

Că, prin urmare, numele juratului suplimentar fiind designat prin numele și pronumele se și fiind astfel cunoscut acusatului el a putut uza de dreptul de recuzare;

Că dar art. 290 din Pr. pen. n'a fost violat și motivul de casare este nefondat;

Considerând în ce privește recursul făcut de Th. Șurubariu, Petre a Mariei și I. Pavel, care nu s'au prezentat în instanță, că formele de procedură au fost îndeplinite, iar legea bine aplicată;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. III

Audiența de la 11 Noembrie 1905

Președenția D-lui C. C. ȘTEFANESCU, Președiate

Ministerul de Finanțe cu Ștefan Meran

Art. 1 și 3 din legea pentru licența de băuturi spirtoase.—Dispensarea de licență a proprietarilor și arendașilor de vii și livezi, în ce privește produsul viei sau livezei —Decădere din acest drept de scutire.

Potrivit art. 1 din legea pentru licența de băuturi spirtoase, nimeni nu poate vinde băuturi spirtoase, de ori-

ce fel și calitate ar fi, cu ridicata sa și cu amănuntul, de cât plătind, pe lângă patentă, și taxa unei licențe (permisiunii) liberate de Ministerul de finanțe.

Prin art. 3 din aceeași lege, legiuitorul a derogat de la această regulă generală și a acordat o favoare proprietarilor și arendașilor de vii și livezi de pruni, dispensându-i de taxa de licență în ce privește desfacerea produselor viei lor.

Legiuitorul a subordonat însă această scutire prin alineatul 3 de sub art. 3, condițiunei ca acești proprietari, să nu strângă băuturi și de la alte persoane, spre a le revinde, în care caz dănsii pierd dreptul la această favoare a dispensei de licență. Și, pentru a fi loc a se aplica această decădere este suficient ca proprietarul să fi cumpărat de la altul, spre a revinde, băuturi spirtoase în genere de ori-ce natură, fiind indiferent dacă acele băuturi nu sunt similare și de aceeași natură cu acele ce dănsul desface din via sa, pentru că legiuitorul exprimându-se prin cuvântul generic de „băuturi“, n'a înțeles să facă o asemenea distincțiune.

Decisiunea 68/905.—Casată, în urma recursului făcut de Ministerul de Finanțe, sentința Tribunalului Tecuci cu No. 213/904, dată în proces cu Ștefan Meran.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat C. Marinescu în dezvoltarea motivelor de casare:

Pe d-l avocat M. Vlădescu în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului de casare:

«Exces de putere, greșită interpretare precum și violarea art. 3 al. final din legea licențelor.

«Ștefan Meran din Nicorești este proprietar de vii și fabrică rachiū din produsul viilor lui pe care-l debitează la consumatori pe lângă aceasta el mai cumpără vin și de la alți producători, pe care vin îl vinde și el altora. Dacă Ștefan Meran s'ar fi menținut numai la fabricațiunea rachiului din produsul viilor lui legea licențelor nu-l obligă la taxă; cumpărând însă vin spre a-l vinde, numit a pierdut dreptul de a fi scutit de taxa de licență. De aceea prin procesul-verbal No. 136 din 14 Iulie 1904 agenții fiscului districtului Tecuci l'au supus la plata de taxă de licență și la amendă ca contravenient. Tribunalul de Tecuci înaintea căreia contravenientul a făcut apel în majoritate a anulat menționatul proces-verbal pe motiv că, pentru că Ștefan Meran să fi putut fi supus la plata taxei de licență și prin urmare și la amendă ar fi trebuit să fi cumpărat pentru revindere acelaș fel de băuturi cu aceea pe care o fabrică adică rachiū; cumpărând însă vin art. 3 al. final din legea licențelor nu-și este aplicabil.

«Tribunalul dând o asemenea hotărîre dă o greșită interpretare art. 3 al. final din legea licențelor, căci acest articol nu distinge ce fel de băuturi să fie cele cumpărate, ci întrebuițează termenul general băuturi. Distingând acolo unde legea nu distinge, tribunalul comite un exces de putere și dă o greșită interpretare, și violează art. 3 al. final din legea licențelor».

Având în vedere că, din sentința supusă recursului se constată că intimatul în recurs Ștefan Meran a fost condamnat la amenda de 3600 lei, printr'un proces-verbal al controlorului fiscal din Tecuci confirmat de Ministerul de finanțe, pentru faptul că a vîndut 8667 litru rachiū fără a plăti taxa licenței; că dănsul a făcut apel la Tribunalul Tecuci, care, prin sentința atacată cu recurs, l'a apărât de plata acelei amenzi, pe motiv că această licență nu se cere de cât de la comercianți, iar nu și de la proprietarii cari desfac produsele proprietății lor, cum este Ștefan Meran;

Considerând că conform art. 1 din legea pentru li-

cența de băuturi spirtoase, nimeni nu poate vinde băuturi spirtoase, de ori-ce fel și calitate ar fi, cu ridicata sa și cu amănuntul, de cât plătind, pe lângă patentă, și taxa unei licențe (permisiuni) liberate de Ministerul de finanțe;

Că, prin art. 3 din aceeași lege, legiuitorul derogând de la principiul general înscris în art. 1, a acordat o favoare proprietarilor și arendașilor de vii și livezi de pruni, dispensându-i de taxa de licență în ce privește desfacerea produselor viei lor; că, același legiuitor, prin aliniatul 3 a aceluiași art., a subordonat această scutire condițiunii ca acești proprietari să nu strângă băuturi și de la alte persoane, spre a le revinde, în care caz, dânsii pierd dreptul de a-și vinde, fără licență, produsele viei lor;

Având în vedere că se constată, din sentința supusă recursului, că intimatul Ștefan Meran a cumpărat și de pe la alte persoane diferite cantități de vin, așa că, prin acest fapt, dânsul a pierdut beneficiul acordat de art. 3 al. 1, de a fi dispensat de taxa de licență;

Considerând că argumentul tras de majoritatea Tribunalului din împrejurarea, că intimatul St. Meran a cumpărat de la alte persoane numai vin, nu și rachiū, adică nu băuturi de aceeași natură cu aceia ce a desfăcut-o din via sa proprie, este neîntemeiat;

Că, în adevăr, prin cuvântul general de *băuturi* din art. 3 al. 3 nu trebuie a se înțelege că băuturile, ce și-a procurat proprietarul de la alte persoane, să fie numai de cât similare și de aceeași natură cu acele, ce dânsul produce și desface din via lui proprie, pentru a pierde dreptul la scutirea de licență, precum de exemplu, să cumpere vin de pe la alte persoane și produsele ce vinde din via sa să nu fie alt-ce-va de cât tot vin, iar nu și rachiū, precum este în specie;

Considerând că o asemenea distincție, n'a făcut-o legiuitorul prin al. 3 de sub art. 3 din legea licențelor, ci a întrebuițat într'adins cuvântul generic de «băuturi», pentru a lăsa a se înțelege, că supune la taxa de licență pe proprietarul care, pe lângă desfacerea produsului viilor sale, speculă asupra băuturilor cumpărate de alții, veri-care ar fi natura acelor băuturi;

Considerând că așa fiind, Tribunalul, când a apărât de amendă pe intimatul Ștefan Meran, sub cuvânt că a desfăcut produsele viei sale, și că s'ar găsi în categoria scuturilor de licență, a nesocotit și interpretat în mod eronat dispoziț. art. 3 al. 3 din legea licențelor, și sentința sa devine casabilă din acest punct de vedere;

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

Audiența de la 28 Noembrie 1905

Președinția D-lui C. G. ȘTEFĂNESCU, Președinte

Al. Vericeanu cu Fiscul

Taxa pe hectarul de vie.—Legea impos. fonciar din 1885 art. 9.—Art. 13 din legea din 1 Iunie 1891 pentru combaterea filoxerei.—Art. 4 din legea din 1 Aprilie 1905 pentru înființarea taxei de 30 bani pe decalitrul de vin.

Prin legea din 1 Aprilie 1905, s'a abrogat taxa pe hectarul de vie, ce era prevădută și înființată de art. 9 din legea impositului fonciar din 1885 și menținută de art. 13 din legea de la 1 Iunie 1891 pentru combaterea filoxerei, înlocuindu-se prin taxa de 30 bani pe decalitrul de vin.

Decisiunea 206/905.—Casată, decisiunea Comisiunii de apel din județul Prahova cu No. 94/905, dată în procesul de impunere cu Al. Vericeanu.

Curtea,

Asupra motivului de casare

«Că în contra legii a fost impus cu taxa de 2 lei la hectar pentru filoxeră».

Având în vedere că, pentru a menține impunerea recurentului la taxa filoxerei de 2 lei pe hectarul de vie, Comisiunea aplică dispozițiunile art. 13 din legea relativă la combaterea filoxerei din 1 Iunie 1891;

Având în vedere însă dispozițiunile art. 4 din legea pentru înființarea taxei de 30 bani pe decalitrul de vin și pentru desființarea taxelor pe hectarul de vie din 1 Aprilie 1905;

Considerând că, prin acest text, s'a abrogat în mod expres dispozițiunile art. 9 din legea impositului fonciar, relative la taxa de 4 lei pentru hectarul de vie;

Că de și, prin acest text, nu se declară, în același timp în mod expres, că se abrogă tot-odată și art. 13 din legea pentru combaterea filoxerei, însă abrogarea acestui articol rezultă, în mod virtual, din faptul că art. 9 din legea de la 1885 este abrogat prin art. 13 din legea de la 1 Iunie 1891; că dar, din întreaga economie a legii din 1 Aprilie 1905, reese că legiuitorul a voit să desființeze taxa pe hectarul de vie, și să înființeze în locul ei noua taxă de 30 bani pe fiecare decalitrul de vin, ce se pune în consumație;

Că, așa fiind, întru cât Comisiunea s'a întemeiat pe un text de lege ce nu mai era în vigoare, recursul este fondat.

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

Resumat de jurisprudență străină în materie de drept comercial

Tribun. Comercial din Havre, 26 Iulie 1905

Faliment.—Neplata unei creanțe litigioase.—Hotărîre dată în lipsă.—Nedeclararea falimentului.—Art. 695 urm C. com. rom.

Neplata unei creanțe litigioase, precum ar fi aceea care ar rezulta dintr'o hotărîre dată în lipsă, supusă opoziției, nu poate să atragă falimentul pretinsului debitor.

(Din *Pand. Périod.* 1905. 2. p. 403).

Observație.—Doctrina și jurisprudența sunt constante asupra acestui punct. Este, în adevăr, obștește admis că refuzul unui comerciant de a plăti o datorie, pe care el o contestă în mod leal și de bună credință, nu poate să-l constituie în stare de încetare de plăți și să atragă declararea falimentului. Codul nostru este chiar formal în această privință (art. 696). Vezi Lyon-Caen et Renault, *Tr. de dr. comercial*, VII, p. 47, No. 60; Bravard-Veyrières et Demangeat, *Tr. de dr. comercial*, V, p. 16 (ed. a 2-a); Thaller, *Tr. élément. de dr. comercial*, 1485; *Pand. fr.* V^o *Faillite*, 706 urm.; *Répert. Sirey*, eod. V^o, 268; M. A. Dumitrescu, *Codul de comerț comentat*, VI, 54 urm., p. 43 urm.; C. N. Toneanu, *Falimamentele* (Galați 1898), No. 12, p. 11.—Judecătorii fondului vor aprecia în mod suveran, fără controlul Curții supreme, dacă excepțiile de neplată au fost opuse de debitor de bună credință (art. 696 C. com.), sau numai în scopul de a câștiga timp și de a amâna plata datoriei sale. Cpr. Lyon-Caen et Renault, *op. și loco supra cit.*; Dumitrescu, *op. cit.*, VI, No. 58, p. 45; Toneanu, *op. și loco supra cit.*; Vidari, *Corso de diritto*

commerciale. VIII, 7410 (ed. a 4-a, 1897); *Pand. belges*, V^o *Faillite*, 198, care citează în acest sens o decizie a Curței de casație din Neapole.

(N. R.)

Trib. comercial din St. Étienne, 11 Iulie 1905

Faliment cerut în urma morței debitorului. — Incețarea plăților în momentul morței. — Nedovedirea acestui fapt. — Respingerea cererei în declarare de faliment. — Art. 437 C. com. fr; Art. 707 § 2 C. com. rom.

Dacă falimentul unui debitor comerciant poate fi declarat chiar în urma morței sale (la noi, în cursul anului de la acest eveniment), aceasta nu se poate face de cât sub condiția de a se stabili că debitorul a murit în stare de încetare de plăți; de unde rezultă că, în lipsa unei atare dovești, comerciantul defunct nu poate fi declarat în stare de faliment.

(Din *Pand. Périod.* 1905. 2. p. 403).

Observație.—În Franța această chestiune nu se mai discută astăzi, pentru-că art. 437 dice că: «falimentul unui comerciant poate fi declarat în urma morței sale, când el a murit în stare de încetare de plăți». Cpr. *Pand. fr.*, V^o *Faillite*, 892 urm.; *Répert. Sirey, eod.* V^o, 90, 91; *Lyon-Caen et Renault, op. cit.*, VII, 70, p. 60.—La noi, chestiunea este controversată, însă parerea cea mai juridică este, de bună seamă, tot aceea care pune în principiu, ca și în Franța, că încetarea plăților trebuie să fi avut loc în timpul vieții comerciantului. Cpr. în acest sens, M. A. Dumitrescu, *op. cit.*, VI, No. 232, p. 165; *Vidari, op. cit.*, VIII, 7397, p. 161 urm. (ed. a 4-a); *Cuzzeri, Il Codice di commercio italiano commentato*, VII, No. 80 (art. 690), p. 58; C. București, *Dreptul* din 1891, No. 59.—*Contră*: C. N. Toneanu, *Falimentele*, No. 53, p. 80; *Calamandrei, Del falimento*, I, 80, p. 60 (ed. 1-a). (În ediția a 2-a, acest autor și-a schimbat părerea). Trib. Ilfov, *Dreptul* din 1889, No. 26 și din 1891, No. 59 (sentință infirmată de Curte). Veđi și Alex. Degre, *Scr. juridice*, III, p. 116. (N. R.)

Trib. com. din St. Étienne, 18 Iulie 1905

Faliment.—Condiții cerute pentru declararea falimentului.—Declarația de faliment obligatorie.

Legea cere îndeplinirea a două condiții pentru ca un debitor să poată fi declarat în stare de faliment, după cererea unuia din creditorii săi. Trebuie: 1° ca debitorul să fie comerciant; 2° ca el să fi încetat plățile și că datoria în baza căreia el este urmărit să fie comercială; sau să se dovedească, în caz când el este urmărit în baza unei datorii pur civile, că el a lăsat în suferință și datoriile sale comerciale.

De câte-ori tribunalul de comerț a constatat încetarea

plăților din partea unui debitor comerciant, de atâtea ori el este legat prin această constatare că trebuie să declare pe debitor în stare de faliment, fără a cercela consecințele mai mult sau mai puțin folositoare, mai mult sau mai puțin dăunătoare ce această declarare ar putea să aducă fie masei creditorilor, fie falitului. Obligația tribunalului întemeindu-se, în specie, pe un interes de ordine publică și pe interesul general al comerțului, aceste interese superioare nu permit de a se lăsa în capul afacerilor sale pe un comerciant a cărui încetare de plăți a fost constatată în mod regulat.

(Din *Pand. Périod.* 1905. 2. p. 403, 404).

Trib. com. din St. Étienne, 14 Martie 1905

Faliment.—Comerciant.—Datorie civilă.—Nedeclarația comerciantului în stare de faliment pentru datorii civile.— Art. 695, 704 C. com. român.

Acel care are o creanță civilă contra unui comerciant nu poate, în baza acestei creanțe, să provoace falimentul debitorului său comerciant, de cât atunci când stabilește că acest din urmă lasă în suferință și datoriile sale comerciale.

(Din *Pand. Périod.* 1905. 2. p. 404).

Observație.—Principiul că numai neplata datoriilor comerciale a unui comerciant poate să aducă declararea lui în stare de faliment, este generalmente admis în Franța, cu-toate-că textul corespunzător francez (art. 437) se mărginește a dice că „ori-ce comerciant care-și încetează plățile este în stare de faliment”. Cpr. *Pand. fr.*, *Faillite*, 728 urm.; *Lyon-Caen et Renault, Tr. de dr. commercial*, VII, 62, p. 49 urm. La noi nici-o discuție nu poate să existe în această privință, textele noastre (art. 695 și 704) fiind formale în această privință ca și textul italian (art. 683). Cpr. Trib. Ilfov, *Dreptul* din 1888, No. 77. Credem însă că legea este defectuoasă și că ar fi fost mai nemerit ca comerciantul să poată fi declarat în stare de faliment chiar pentru neplata datoriilor sale necomerciale, așa precum dispune anume art. 952 din codul de comerț mexican pus în vigoare la 1 Ianuar 1890. D-l M. A. Dumitrescu dovedește foarte bine acest lucru (*Codul de comerț comentat*, VI, 44, p. 32, 33). (N. R.)

INFORMAȚII

O colecție complectă, (9 vol.) ediție de lux, *Drept Civil Alexandresco*, se găsește de vânzare la *Curierul Judiciar*. Se vinde numai contra numerar.

Ofertele se vor adresa d-lui Codreanu.

* * *

Engâm stăruitor pe abonații rămași în întârziere cu plata, abonamentelor, să trimită sumele datorate prin mandat poștal direct la administrația ziarului *Curierul Judiciar*, București, sau să plătească la prezentare numai în mina încasatorilor: I. Riveanu, pentru provincie, și I. St. Tudoroiu, pentru Capitală, în schimb chitanțelor ce vor emite din registru cu matea investite cu ștampila, *Curierului Judiciar*.